

Історія

УДК 327(64+73)«20/21»

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20441042>

**Стратегічне партнерство з США у зовнішній політиці Марокко
наприкінці XX – на початку XXI ст.**

Богданова Тетяна Євгенівна,

кандидат історичних наук, доцент,

доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики

Чорноморського національного університету імені Петра Могили,

м. Миколаїв, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-9879-9073>,

Шаригіна Анна Вододимирівна,

магістрантка кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики

Чорноморського національного університету імені Петра Могили,

м. Миколаїв, Україна, <https://orcid.org/0009-0006-3435-0836>

Прийнято: 16.05.2026 | Опубліковано: 29.05.2026

***Анотація:** Метою дослідження є визначення основних напрямів мароккансько-американського співробітництва за правління короля Мухаммеда VI та аналіз ролі США у зміцненні міжнародних позицій Марокко. Основну увагу приділено безпековому, військово-політичному та економічному вимірам двосторонніх відносин.*

Методологічну основу становлять принципи історизму, системного та порівняльного аналізу. Використано проблемно-хронологічний метод для

дослідження еволюції відносин між Рабатом і Вашингтоном, а також елементи політичного й економічного аналізу для оцінки результатів двостороннього співробітництва.

У результаті дослідження встановлено, що після приходу до влади Мухаммеда VI мароккансько-американські відносини набули характеру стратегічного партнерства. Після терористичних атак 11 вересня 2001 року Марокко стало одним із ключових союзників США у боротьбі з міжнародним тероризмом. Важливим етапом стало надання Марокко у 2004 році статусу «основного союзника США поза НАТО». Доведено, що безпекова співпраця охоплює спільні військові навчання «African Lion», участь у програмі Trans-Sahara Counterterrorism Initiative та співпрацю з AFRICOM. Встановлено, що Марокко стало найбільшим покупцем американської військової техніки в Африці.

З'ясовано, що важливим елементом двосторонніх відносин стала Угода про вільну торгівлю 2004 року, яка сприяла зростанню товарообігу та активізації американських інвестицій у Марокко. Співпраця між державами також охопила освітні, соціальні та інституційні програми за участю USAID, MEPI та Millennium Challenge Corporation.

У висновках зазначено, що стратегічне партнерство Марокко та США характеризується високим рівнем політичної довіри та інституційною сталістю. Доведено, що у період правління Мухаммеда VI Марокко зміцнило позиції одного з ключових союзників США у Північноафриканському регіоні.

Ключові слова: *Мухаммед VI, зовнішня політика Марокко, боротьба з тероризмом, Угода про вільну торгівлю, військове співробітництво, США, Магриб.*

**The Strategic Partnership with the United States in Morocco's Foreign Policy
in the Late 20th and Early 21st Centuries**

Tetiana Bohdanova,

PhD in Historical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the
Department of International Relations and Foreign Policy, Petro Mohyla Black Sea
National University, Mykolaiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0001-9879-9073>,

Anna Sharyhina,

Master student at the Department of International Relations and Foreign Policy,
Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0009-0006-3435-0836>

Abstract: *The aim of the study is to identify the main directions of Moroccan-American cooperation during the reign of King Mohammed VI and to analyze the role of the United States in strengthening Morocco's international positions. The main attention is paid to the security, military-political and economic dimensions of bilateral relations.*

The methodological basis is the principles of historicism, systemic and comparative analysis. The problem-chronological method was used to study the evolution of relations between Rabat and Washington, as well as elements of political and economic analysis to assess the results of bilateral cooperation.

The study found that after Mohammed VI came to power, Moroccan-American relations acquired the character of a strategic partnership. After the terrorist attacks of September 11, 2001, Morocco became one of the key allies of the United States in the fight against international terrorism. An important stage was the granting of the status of "major non-NATO US ally" to Morocco in 2004. It is proven that security

cooperation includes joint military exercises "African Lion", participation in the Trans-Sahara Counterterrorism Initiative and cooperation with AFRICOM. It is established that Morocco has become the largest buyer of American military equipment in Africa.

It is found that an important element of bilateral relations has become the Free Trade Agreement of 2004, which contributed to the growth of trade and the activation of American investments in Morocco. Cooperation between the states also covered educational, social and institutional programs with the participation of USAID, MEPI and the Millennium Challenge Corporation.

The conclusions indicate that the strategic partnership between Morocco and the United States is characterized by a high level of political trust and institutional stability. It is proven that during the reign of Mohammed VI, Morocco strengthened the position of one of the key US allies in the North African region.

Keywords: *Moroccan-American relations, Mohammed VI, Moroccan foreign policy, international security, fight against terrorism, Free Trade Agreement, military cooperation, USA, Maghreb.*

Постановка проблеми. Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі Королівства Марокко в міжнародній політиці як одного з ключових акторів Північної Африки, арабського світу та ширшого глобального Півдня. На початку ХХІ століття Марокко вступило в етап активної модернізації, дипломатичного оновлення та економічної відкритості, що спричинило якісні зміни в його зовнішньополітичних пріоритетах. Ключовим фактором марокканської зовнішньої політики протягом останніх десятиліть є проблема Західної Сахари. Водночас державу дедалі частіше сприймають як стратегічного партнера Європейського Союзу та США, країн Перської затоки та Африки, а також як одного з провідних акторів у питаннях міграційної політики, безпеки, протидії тероризму та розвитку регіональної інтеграції.

Марокко має статус союзника США за межами НАТО, а визнання США у 2020 році суверенітету Марокко над Західною Сахарою стало переломним моментом, який вплинув на баланс сил у регіоні та дипломатичну активність Рабата. Підписання у квітні 2026 р. нової дорожньої карти співпраці Марокко та США в сфері оборони передбачає, в тому числі постачання озброєнь та обмін розвідувальною інформацією. Так, за даними SIPRI, у 2021-2025 рр. США забезпечували 60% імпорту озброєнь у Марокко [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стан дослідження зовнішньої політики Марокко у вітчизняній науці загалом характеризується фрагментарністю та нерівномірністю. Питання марокканської дипломатії зазвичай розглядаються у ширших контекстах: регіональної політики Північної Африки, безпекових процесів у Магрибі, європейсько-африканських відносин, ролі Марокко в Африканському Союзі, а також глобальної політики Близького Сходу і Середземномор'я. Вагомим є розділ у колективній монографії, підготовленим С. Гуцалом, у якому зовнішня політика Марокко розглядається в контексті регіональних трансформацій Магрибу та зокрема проблематики Західної Сахари, зокрема, автор акцентує увагу на підтримці позиції Марокко у питанні Західної Сахари з боку окремих американських політичних діячів [2, с. 212-214]. І. Тихоненко висвітлює еволюцію співпраці Королівства Марокко з Європейським Союзом [3], а П. Кулаковський з'ясовує позиції європейських країн щодо статусу Західної Сахари, що особливо важливо для розуміння зовнішньополітичних орієнтирів Марокко та рівня міжнародної підтримки його підходів до врегулювання конфлікту [4].

Значний внесок у розвиток теоретичного та емпіричного дискурсу зробила праця Ю. Абурабі [5], яка досліджує перехід Марокко від регіональної обмеженості до позиціонування себе як активного африканського актора, який прагне поєднати традиційну мусульмансько-магрибську ідентичність із прагматичною зовнішньою політикою «золотої середини». С. Белхадір [6], Т. Байда та Д. В. Калпакян [7]

розкривають ключові напрями трансформації марокканської дипломатії від початку правління Мухаммеда VI, модернізацію дипломатичного апарату, просування концепції «золотої середини», еволюцію м'якої сили Марокко, внутрішні трансформації суспільства та вплив глобальних процесів на формування сучасного зовнішньополітичного курсу.

Американська наукова школа репрезентована колективною монографією за редакцією Роберта Луні [8], в якій аналізуються історичні засади американсько-марокканських відносин, позиція Вашингтону щодо конфлікту в Західній Сахарі та роль Марокко як стратегічного союзника США під час холодної війни. І. О. Лессер, Д. Кемп, Е. Алессандрі та С. Е. Вімбуша [9], розглядають зовнішню політику Марокко крізь призму його геостратегічного позиціонування у ширшому атлантичному просторі та переосмислення його міжнародної ролі, що виходить за межі традиційних магрибських або середземноморських координат.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. З огляду на зростання уваги до африканського регіону у зовнішній політиці України, відкриття низки нових посольств України в Африці протягом останніх декількох років вважаємо за доцільне висвітлення зовнішньополітичних пріоритетів Королівства Марокко, зокрема, стратегічного партнерства зі США.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою є висвітлення стратегічного партнерства зі США як провідного напрямку зовнішньої політики Королівства Марокко. Автори ставлять такі завдання: визначення основних напрямів, механізмів та особливостей мароккансько-американського співробітництва за правління короля Мухаммеда VI, аналіз ролі США у зміцненні міжнародних позицій Марокко.

Виклад основного матеріалу дослідження. Марокко стало однією з перших країн, що визнали новостворені Сполучені Штати, відкривши свої порти для американських кораблів згідно з указом султана Мухаммеда III у

1777 році. Марокко офіційно визнало США, підписавши у 1786 році договір про мир і дружбу. Повноцінні дипломатичні відносини розпочалися в 1905 році. У 1912-1956 рр. Марокко перебувало під протекторатом Франції, відновлення дипломатичних відносин сталося після визнання США незалежності Марокко в 1956 році [10].

Чинного короля Марокко Мохаммеда VI, який керує країною з 1999 року, вважають «архітектором нового Марокко», а зовнішня політика завжди була серед його пріоритетів. Король Марокко наголошує на демократизації та лібералізації країни. Зокрема, Конституція 2011 року (результат Арабської весни) юридично закріплює більше повноважень за главою уряду, але зовнішньополітичні питання знаходяться переважно в сфері відповідальності короля [11]. Зовнішня політика Марокко за правління короля Мохаммеда VI характеризується переорієнтацією стратегічних пріоритетів держави, спрямованих на зміцнення міжнародних союзів, розширення економічної дипломатії та забезпечення міжнародної підтримки позиції королівства у питанні Західної Сахари [12]. У межах реалізації стратегічних пріоритетів зовнішньої політики Короля Мохаммеда VI з 1999 року до сьогодні чітко простежуються дві фундаментальні цілі: по-перше, забезпечення підтримки потужних глобальних союзників для зміцнення позицій Марокко в регіональному балансі сил, а по-друге, досягнення міжнародного визнання суверенітету над Західною Сахарою [13]. Саме ці два напрями визначають логіку дипломатичних рішень Рабата протягом останніх десятиліть.

Мохаммад VI суттєво переорієнтував географію зовнішньої політики Марокко. Якщо за попереднього монарха Хасана II значна увага приділялася країнам Перської затоки та посередництву в ізраїльсько-палестинському процесі, то новий курс передбачав зменшення активності на Близькому Сході та концентрацію дипломатичних і економічних зусиль на Африці, Європі та стратегічному партнерстві з Вашингтоном [14]. Марокко дедалі частіше

наголошує на своїй африканській ідентичності та просуває співпрацю у форматі «Південь-Південь». Крім того, Рабат просуває ідею сахарсько-сахельської інтеграції. На думку вітчизняних дослідників, в останні роки Королівство Марокко стає менш залученим до арабських інтеграційних проєктів, як-от Союз Арабського Магрибу, хоча відносини (передусім економічні) з іншими монархіями арабського світу та Єгиптом залишаються на високому рівні, водночас Марокко історично бере на себе роль посередника в регіональних конфліктах [11]. Загалом Марокко сприймається як союзник Заходу. Проте зараз Рабат дедалі частіше наголошує на тому, що не прагне бути вплетаним у суперництво великих держав та не є стороною жодного із міжнародних конфліктів.

За роки правління Мухаммеда VI зовнішня політика Рабата набула рис гнучкості, прагматизму та довгострокового планування. Марокко демонструє здатність підтримувати збалансовані відносини одночасно з Європейським Союзом, США, країнами Африки та арабського світу, зберігаючи відкритість до співпраці з азійськими державами. Такий підхід дозволив країні позиціонувати себе як своєрідний геоекономічний і політичний «міст» між Європою, Африкою та Близьким Сходом, посилюючи власну роль як центру регіональної кооперації [15].

Ключовим стратегічним пріоритетом залишається питання територіальної цілісності та міжнародного визнання суверенітету Марокко над Західною Сахараю. Марокко демонструє готовність до дипломатичних компромісів, якщо вони сприяють міжнародному визнанню його суверенітету над спірною територією. Показовим прикладом стала нормалізація відносин з Ізраїлем у 2020 році в межах підписання Авраамових угод, що відбулася в обмін на офіційне визнання Сполученими Штатами Західної Сахари марокканською територією під час першої каденції Д. Трампа [16, р. 1, 4]. 17 липня 2023 року Ізраїль також визнав суверенітет Марокко над цією

територією, що стало значним дипломатичним досягненням королівства. Отже, завдяки послідовним дипломатичним зусиллям Рабат розширив підтримку своєї Ініціативи автономії як реалістичного політичного рішення конфлікту, отримавши підтримку низки впливових держав. Цей напрям став центральним елементом зовнішньополітичної доктрини, що поєднує національні інтереси з апеляцією до міжнародної легітимності.

Марокко та Сполучені Штати поділяють спільні проблеми та тісно консультуються з питань безпеки, політики, економіки та сталого розвитку. У 2004 році Сполучені Штати визнали Марокко «головним партнером поза НАТО», а збройні сили обох країн проводять спільні навчання та тренування. Марокко є надійним партнером у боротьбі з тероризмом і тісно співпрацює з правоохоронними органами США задля захисту інтересів національної безпеки обох країн. США та Марокко координують свої зусилля з метою сприяння регіональній стабільності та безпеці, зокрема в рамках Глобального форуму з боротьби з тероризмом та Глобальної коаліції з боротьби з ІДІЛ [10].

У 2021 р. Адміністрація Дж. Байдена визнала Марокко «стратегічним партнером» і високо оцінила його «ключову роль у зміцненні стабільності в регіоні», водночас висловивши певну занепокоєність щодо останніх тенденцій у сфері прав людини та свободи преси [16, р. 1]. Д. Трамп у квітні 2025 р. підтвердив визнання з боку США суверенітету Марокко над Західною Сахараю, а нещодавно, в квітні 2026 р. Марокко та США оновили й продовжили до 2036 року дорожню карту військового співробітництва. Документ було підписано в рамках 14-го засідання Мароккансько-американського консультативного комітету з питань оборони у Вашингтоні. Марокканську делегацію очолювали міністр-делегат з питань адміністрації національної оборони Абделлатіф Лудійї та генерал корпусу армії Мохаммед Беррід. Під час переговорів з американськими колегами обговорювалися

шляхи зміцнення та розширення двостороннього співробітництва у сферах оборони, військової промисловості та кібербезпеки [1].

Попередня військова дорожня карта була підписана у 2020 році на десять років. Тепер сторони вирішили її переглянути та продовжити дію до 2036 року. Ключовими напрямками нового партнерства залишаються підготовка кадрів, обмін експертизою та досвідом, проведення спільних навчань, включаючи великі маневри «Африканський лев» («African Lion»), а також питання придбання та оптимізації військових можливостей. Особлива увага в оновленому документі приділяється досягненню реальної оперативної сумісності, розвитку оборонної промисловості через передачу технологій і підвищення рівня марокканських збройних сил, а також подальшому розширенню програм підготовки військових фахівців.

Важливим виміром двосторонніх відносин стала економічна співпраця. 15 червня 2004 року було підписано Угоду про вільну торгівлю (УВТ), яка набула чинності 1 січня 2006 року і стала єдиною подібною угодою США з африканською державою [17]. З моменту набрання чинності експорт Марокко до Сполучених Штатів зріс більш ніж удвічі, а експорт США до Марокко – більш ніж у чотири рази. З 2005 по 2019 рік загальна вартість марокканських товарів, експортованих до Сполучених Штатів, зросла з 446 мільйонів доларів до 1,6 мільярда доларів, а експорт США до Марокко – з 481 мільйона доларів до 3,496 мільярда доларів [10]. ФТА проклала шлях для збільшення прямих іноземних інвестицій, допомагаючи покращити бізнес-клімат Марокко, гармонізувати стандарти та створити правові гарантії для інвесторів: у 2008 році прямі інвестиції США становили близько 7%, а у 2017 році зросли до 21,4%. Економічний вимір двосторонніх відносин характеризується прагненням Марокко закріпити за собою статус регіонального хабу в галузях судноплавства, логістики, фінансів, складання та дистрибуції товарів. На території країни функціонує понад 150 американських компаній, які працюють

у сферах відновлюваної енергетики, інфраструктури, авіаційної промисловості та екологічних технологій [16, р. 6-7].

Поглиблення стратегічного партнерства продовжилося у 2010–2024 роках. З 2005 року Марокко бере участь у навчаннях «Flintlock» [18], з 2008 року – у щорічних маневрах «African Lion», які Марокко проводить кінця 1990-х років. Вони об'єднують американські та марокканські війська з учасниками з понад двадцяти країн та НАТО для тренувань. Під керівництвом Африканського командування США з 2008 року «Африканський лев» став найбільшим спільним військовим навчанням на континенті, в якому щорічно беруть участь тисячі військовослужбовців [19]. Крім того, з 2012 року функціонує Стратегічний діалог, спрямований на посилення військової, економічної та антитерористичної координації. Зокрема, Королівство Марокко приєдналося до коаліції проти «Ісламської держави», а у 2018 році відбулися масштабні навчання «Lightning Handshake» між ВМС США та марокканськими силами.

Марокко є найбільшим покупцем американської військової техніки в Африці. Сполучені Штати мають активні міжурядові угоди про продаж з Марокко на суму 8,545 мільярда доларів США в рамках системи закордонних військових продажів (FMS). Значні попередні продажі включають: 18 пускових установок високомобільної артилерійської ракетної системи M142 (HIMARS); 40 спільних бойових комплексів AGM-154C Stand-Off Weapons (JSOW); шість спільних тактичних радіосистем багатофункціонального розподілу інформації (MIDS-JTRS); десять ракет повітряного базування GM-84L Harpoon Block II; 25 літаків F-16C/D Block 72; 5810 бомб MK82-1; 36 ударних гелікоптерів AH-64E Apache; вісім радарів AN/MPQ-64F1 SENTINEL; 20 ракет AIM-9X-2 SIDEWINDER; три гелікоптери CH-47D CHINOOK; 40 пускових установок LAU-129A з 20 ракетами AGM-65D MAVERICK; літак Gulfstream G-550 [20].

З 2013 року Марокко отримало обладнання на суму 478 мільйонів доларів за програмою EDA Міністерства оборони США. Це включає 222 танки M1A1 Abrams, два літаки C-130H та 600 бронетранспортерів M113A3. У 2018-22 фінансовому році Сполучені Штати також дозволили постійний експорт оборонної продукції до Марокко на суму понад 167 мільйонів доларів США через процес прямих комерційних продажів. Трьома основними категоріями оборонного експорту до Марокко були військова електроніка; газотурбінні двигуни та супутнє обладнання; а також обладнання для керування вогнем, лазерне, візуалізаційне та навідне обладнання.

Однією з характеристик мароккансько-американських відносин є їхня інституційна сталість і політична безперервність, що не залежать від зміни адміністрацій у Вашингтоні чи коливань внутрішньополітичного курсу США. Незалежно від того, чи при владі перебували демократичні чи республіканські уряди, стратегічне бачення Марокко як стабільного, прогнозованого та відповідального партнера залишалося незмінним. У регіоні Магрибу та ширшого Сахелю, який характеризується хронічною нестабільністю, терористичними загрозами, міграційними викликами та геополітичною конкуренцією, Королівство Марокко послідовно сприймалося Сполученими Штатами як опорна держава та надійний союзник. Така довіра сформувалася не ситуативно, а внаслідок тривалого досвіду співпраці у сфері безпеки, боротьби з тероризмом, військової координації, економічного партнерства та дипломатичної взаємодії. Під керівництвом Його Величності Короля Мухаммеда VI зовнішньополітичний курс Марокко набув ще більшої стратегічної чіткості та проактивності. Королівство не лише зберегло традиційні канали співпраці зі США, але й розширило їх, демонструючи здатність діяти як регіональний посередник, безпековий партнер і відповідальний міжнародний актор. Акцент на модернізації збройних сил, участі в багатосторонніх ініціативах, розвитку економічної дипломатії та

зміцненні позицій у Західній Африці сприяв формуванню іміджу Марокко як держави, що поєднує внутрішню стабільність із зовнішньополітичною амбітністю. Проактивна дипломатія Рабата, орієнтована на диверсифікацію партнерств при збереженні стратегічної узгодженості зі США, дозволила зміцнити двосторонній діалог на політичному, військовому та економічному рівнях [21].

Американська допомога Марокко відіграє системну роль у зміцненні інституційної спроможності уряду Королівства забезпечувати внутрішню та регіональну безпеку, запобігати актам тероризму та одночасно працювати з глибинними причинами нестабільності, зокрема політичною та соціальною маргіналізацією окремих груп населення. Підхід США поєднує безпековий і розвитковий виміри: поряд із підтримкою сектору оборони та правоохоронних органів значні ресурси спрямовуються на освіту, зайнятість і економічне зростання, що має на меті підвищення продуктивності праці та розширення доступу громадян до економічних можливостей. Така модель співпраці виходить за межі двостороннього формату, адже посилення марокканських інституцій позитивно впливає на ширший регіон Близького Сходу та Африки, де Марокко дедалі більше позиціонується як відповідальний і надійний партнер у стабілізаційних процесах [22].

Можна сказати, що мароккансько-американські відносини вирізняються глибокою історичною основою, стратегічною взаємовигідністю та високим рівнем адаптивності до нових глобальних викликів. Їхня специфіка полягає не лише у формальних угодах чи спільних ініціативах, а в довготривалій традиції взаємної підтримки та довіри, що формувалася протягом століть. Це партнерство не є ситуативним союзом, продиктованим короткостроковими інтересами, а радше структурно закріпленою моделлю взаємодії, в якій стратегічні інтереси обох держав перетинаються у питаннях регіональної стабільності, безпеки, економічного розвитку та підтримання міжнародного

порядку. Саме ця історична тяглість і стратегічна синхронізація роблять відносини Марокко та США одним із найбільш стійких двосторонніх форматів співпраці у Північноафриканському регіоні.

Загалом, у період правління Мухаммеда VI Марокко утвердилося як надійний союзник США у сфері боротьби з тероризмом, регіональної стабільності, безпеки та економічної взаємодії. Перспективи подальшого партнерства пов'язуються зі зміцненням ролі AFRICOM, розширенням підтримки марокканських інституцій у сфері безпеки та міграції, а також підтриманням регулярного високорівневого політичного діалогу між Рабатом і Вашингтоном.

Висновки. У результаті дослідження встановлено, що після приходу до влади Мухаммеда VI мароккансько-американські відносини набули якісно нового рівня та поступово трансформувалися у формат стратегічного партнерства. Після терористичних атак 11 вересня 2001 року Марокко стало одним із ключових союзників США у боротьбі з міжнародним тероризмом, активізувавши співпрацю у сфері обміну розвідувальною інформацією, військової координації та регіональної безпеки. Важливим політичним сигналом стало надання Марокко у 2004 році статусу «основного союзника США поза НАТО». Доведено, що безпекова взаємодія між державами охоплює не лише військові навчання та постачання озброєння, а й участь у масштабних міжнародних ініціативах, спрямованих на протидію тероризму, незаконному обігу зброї та дестабілізаційним процесам у Сахелі й Магрибі.

З'ясовано, що важливим елементом двостороннього партнерства стала Угода про вільну торгівлю 2004 року, яка сприяла зростанню товарообігу, активізації американських інвестицій та модернізації окремих секторів марокканської економіки. Доведено, що безпекове партнерство між Рабатом і Вашингтоном охоплює широкий спектр напрямів, включаючи спільні військові навчання «African Lion», участь Марокко у програмі Trans-Sahara

Counterterrorism Initiative, співпрацю з AFRICOM та реалізацію масштабних контрактів у сфері військово-технічного співробітництва. Встановлено, що Марокко стало найбільшим покупцем американської військової техніки в Африці, а модернізація марокканських збройних сил здійснювалася за активної підтримки США.

У висновках зазначено, що стратегічне партнерство Марокко та США характеризується інституційною сталістю, високим рівнем політичної довіри та здатністю адаптуватися до сучасних міжнародних викликів. Співробітництво між державами виходить за межі суто військової чи економічної взаємодії та охоплює широкий спектр напрямів — від антитерористичної діяльності до підтримки освітніх, соціальних і інституційних реформ. Доведено, що у період правління Мухаммеда VI Марокко зміцнило позиції одного з ключових союзників США у Північноафриканському регіоні, а подальший розвиток двосторонніх відносин буде залежати від збереження безпекової координації, розвитку економічного партнерства та підтримання стабільного політичного діалогу між Рабатом і Вашингтоном.

Список використаних джерел

1. US, Morocco Sign New Defense Cooperation Roadmap. *Morocco World News*. 2026. April 16. URL: <https://www.moroccoworldnews.com/2026/04/287360/us-morocco-sign-new-defense-cooperation-roadmap/>
2. Тихоненко І. Еволюція багатостороннього співробітництва Королівства Марокко та Європейського Союзу: від політичного до ціннісного виміру. *Європейські історичні студії*. 2019. № 14. С. 31-42.
3. Гуцало С.Є. Північна Африка: уроки минулого та проблеми інтеграції Магрибу. *Інтеграційні процеси в Азії та Африці як складова*

світового історичного розвитку (кінець XX – початок XXI століття) : монографія / за заг. ред. В.О. Шведа. Київ: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2022. С. 199-214.

4. Кулаковський П. Позиція європейських країн Західного Середземномор'я щодо статусу Західної Сахари. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2023. Т. 15, № 1. С. 138-148.

5. Abourabi Y. La politique africaine du Maroc: Identité de rôle et projection de puissance. BRILL, 2020. 368 p.

6. Belkhadir S. La conception marocaine de l'ordre international et de la politique étrangère à travers le discours royal // *Le Maroc au present* / ed. by Baudouin Dupret, Zakaria Rhani, Assia Boutaleb et Jean-Noël Ferrié. Centre Jacques-Berque, Fondation du roi Abdul-Aziz Al Saoud pour les études islamiques et les sciences humaines, 2015. P. 681-690.

7. Baida T., Kalpakian J. V. The Foundations of Moroccan Foreign Policy: An Anthology. Sirius Productions, 2013. 174 p.

8. Handbook of US-Middle East Relations / ed. by Robert Looney. Routledge, 2015. 544 p.

9. Lesser I. O., Kemp G., Alessandri E., Wimbush S. E. Morocco's New Geopolitics: A Wider Atlantic Perspective. The German Marshall Fund of the United States, 2012. 75 p.

10. U.S. Relations with Morocco. *U.S. Department of State*. URL: <https://2021-2025.state.gov/u-s-relations-with-morocco/>

11. Жарун А., Клименко Д. Україна – Королівство Марокко: перспективи співпраці. *Рада зовнішньої політики «Українська призма»*. 2025. 14 жовтня. URL: <https://prismua.org/09624906-2/>

12. From Hassan to Mohammed: A New Era for Morocco. *The Washington institute for Near East Policy*. 1999. July 30. URL:

<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hassan-mohammed-new-era-morocco>

13. Булін О. Королівство Марокко: найстабільніша країна Північної Африки. *ADASTRA*. 2023. URL: <https://adastra.org.ua/blog/korolivstvo-marokko-najstabilnisha-krayina-pivnichnoyi-afriki>

14. Feuer S., Ayadi R. Twenty Years Under King Mohammed VI (Part 2): Foreign Policy Developments. *The Washington institute for Near East Policy*. 2019. URL: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/twenty-years-under-king-mohammed-vi-part-2-foreign-policy-developments>

15. Alaoui M. Morocco boosts global standing with king's vision for strategic growth, diplomatic balance. *The Arab Weekly*. 2025. URL: <https://thearabweekly.com/morocco-boosts-global-standing-kings-vision-strategic-growth-diplomatic-balance>

16. Morocco: Background and U.S. Relations. *Congressional Research Service*. September 30, 2021. URL: <https://www.congress.gov/crs-product/R45387>

17. Morocco Free Trade Agreement, 2004. *Office of the United States Trade Representative*. URL: <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/morocco-fta/final-text>

18. Mannweiler N. The oldest friendship: U.S. and Morocco, and Flintlock 2017. *United States Africa Command*. 2017. URL: <https://www.africom.mil/Story/28697/the-oldest-friendship-u-s-and-morocco-and-flintlock-2017>

19. The US and allies complete 'Africa Lion' military exercises. *Voice of America*. 2024. URL: <https://www.voaafrica.com/a/overnight-the-us-and-allies-complete-africa-lion-military-exercises-/7639315.html>

20. U.S. Security Cooperation with Morocco. *U.S. Department of State*. 2025. URL: <https://www.state.gov/u-s-security-cooperation-with->

morocco#:~:text=The%20United%20States%20and%20Morocco,Affairs%20on%20Twitter%2C%20@StateDeptPM

21. Benhaddou K. Maroc-États-Unis: une alliance historique forgée par le temps, engagée pour la paix. *SNRT News*. 2026. URL: <https://snrtnews.com/fr/article/maroc-etats-unis-une-alliance-historique-forgée-par-le-temps-engagée-pour-la-paix-145073>

22. Abidallah A.B. Relations between Morocco and the United States of America: Reality and Prospects. *Rihan journal*. 2022. 28 URL: <https://rjsp.org/relations-between-morocco-and-the-united-states-of-america-reality-and-prospects%E2%99%A2/>